

TOO WEAK TOO-WEAK

PIETERNEL VERMOORTEL IN GESPREK MET GERLACH EN KOOP

Anybody invited to realize a project in 1646 is asked to engage in conversation with a previously unknown correspondent.

This conversation takes place via e-mail and stretches through the whole period during which the artists developes their initial idea into final results. 1646 invites the correspondent at the other end of this contact to figure his/her way through this actual process.

In trying to picture what result the artists' work is going to, such exchange can become a reflection on the amount of otherwise untraceable choices of the moment which make up to the artists' practice.

This issue is part of the exhibition by gerlach en koop en *gerlach en koop*, May 14 2010 till June 15 2010 in 1646.

This artist
gerlach en koop

This correspondent
Pieterneel Vermoortel

Concept and design
Nico Feragnoli

1646.

Boekhorststraat 125, 2512 cn, The Hague
The Netherlands

<http://1646.nl> - info@1646.nl

28 APRIL: gerlach en koop [gk] - Pieterneel Vermoortel [PV]

Dag Pieterneel Vermoortel,

Fijn dat u de uitnodiging voor een e-mailgesprek hebt aangenomen!

En we beginnen maar meteen, al er was wel beetje twijfel –moeten wij eigenlijk het gesprek wel openen?

Ook een beetje aarzeling bij het opschrijven van iets wat de laatste tijd in onze gesprekken steeds terugkeert, aarzeling omdat het gemakkelijk tot misverstanden leidt, omdat we er soms zelf in verstrikt raken. Het gaat over teleurstellen. Niet de alledaagse teleurstelling, zoals wanneer je een latje aan de muur wilt schroeven en alvast hebt voorgeboord en dat het dan toch splijt, ook wel interessant trouwens, nee, we bedoelen het niet inlossen van verwachtingen. En bewust niet. Dat is veel moeilijker dan gedacht, denken wij. Goed, zulke dingen interesseren ons.

Een hartelijke groet,
gerlach en koop

29 APR: PV - gk

Goeie avond gerlach en koop

Dankje voor de uitnodiging en mijn excuses jullie niet eerst te contacteren. Jullie verwachting was niet ingevuld wat een ontevreden gevoel kan opwekken. Ook het denken over een eerste vraag voor dit gesprek was gekenmerkt door een zekere frustratie, ik ken jullie niet persoonlijk ken, ik weet niet of jullie twee vrouwen zijn, een man en een vrouw of twee mannen, waarom je jullie naam met kleine letters schrijven en of gerlach en koop wel een samenvoeging is van twee namen. Ik ken ook de context niet waarvoor jullie uitgenodigd werden voor de solotentoonstelling en waaraan jullie werken voor deze tentoonstelling. Dit zou natuurlijk mijn eerste vragen kunnen zijn maar misschien ietwat te voor de hand liggend en dit zeker na jullie eerste e-mail.

Jullie interessepunt en mijn bij toeval niet zo'n 'bewust', maar eerder door omstandigheden, niet stellen van de eerste vraag leidt tot het niet inlossen van verwachtingen, wat dan vanuit een ander standpunt toch als een invulling kan bekeken worden. Als ik nu bewust niet de eerste mail verstuurd had, had ik dan jullie verwachting toch ingevuld? Is het niet net doordat een verwachting 'bewust' niet ingevuld wordt toch geen invulling - en over welke verwachting praten we dan?

Gisteren was ik in een klein cafeetje in Parijs naar aanleiding van de opkomende solotentoonstelling van Alex Cecchetti waar hij een discussie initieerde rond hoe we herkennen dat er iets getoond wordt, wanneer is iets een tentoonstelling of een performance. Is dit het moment wanneer je iets kadert zoals in John Smith The Chewing Gum, 1976, waarbij hij een bestaande realiteit filmde, het alledaagse gebeuren in een straat in Londen, en als regisseur in voice-over verhaalt wat er staat te gebeuren, alsof de toevallige gebeurtenissen vooraf in script gezet waren. (Een extract van de film kan je hier zien <http://www.johnsmithfilms.com/texts/sf3>.

html#.) Brengt het tonen van een realiteit en het invullen van diezelfde realiteit in een ander medium een verschuiving van het verwachtingspatroon op gang? Uit dit gesprek nam ik me voorop te verstaan wat jullie in de tentoonstelling in 1646 zullen doen en het publiek gaat er vanuit dat deze tekst als zaaltekst te hanteren valt. Kunnen we door dit gesprek het verwachtingspatroon veranderen en is dit wat jullie voor ogen hebben?

Pieterneel Vermoortel

1 MEI: gk - PV

Dag Pieterneel,

We dachten er totaal niet aan dat je onze interesse in teleurstelling aan het uitblijven van een email van jou zou kunnen verbinden, een beetje onnozel wel, van ons. We stelden ons voor dat je aarzelde, net als wij.

Ja, het zijn onze achternamen en we zijn een man en een vrouw. We hebben vanwege onze samenwerking de gewoonte opgegeven om onze eigennaam met een hoofdletter te beginnen, waardoor het misschien ook geen eigennamen meer zijn. Het wil niet zeggen dat we geen voornamen meer gebruiken, zo erg is het niet, normaal gesproken zouden ze onder deze mail staan, maar dat gaat nu niet (meelezers). We noemen onszelf een collectief, een collectief van twee personen, al is het ons vaak gezegd dat het niet kan, daarvoor moeten het er minstens drie zijn. Misschien moeten we een derde verzinnen.

Het is vrij kort geleden dat 1646 ons vroeg voor een tentoonstelling. Weinig tijd dus, maar toch besloten we nieuw werk te gaan maken, en dat is een beetje hachelijk. We gaan mensen teleurstellen, veronderstelde een van ons, wat volgens de ander ook moet. Vandaar kwam ons gesprek op het doelbewuste teleurstellen van Gabriel Orozco en dreigden we vast te lopen in het moeras van verwachtingen en teleurstellingen. Net als jij deed, bijna.

Van John Smith zagen we al eens de geweldige film Associations en ook inderdaad The Girl Chewing Gum. Het verbazingwekkende aan deze film is dat je soms werkelijk de aarzeling op de gezichten of de houding denkt te kunnen zien, de aarzeling van iemand die moet nadenken of luisteren alvorens iets te doen. Heel eigenaardig.

Later meer

PV - gk

Goeie zaterdag avond,

Aarzeling was er inderdaad ook. In verband met de het bewust teleurstellen - hebben jullie een idee hoe jullie dit willen doen en welke verwachtingspatronen jullie in gedachten hebben? Doordat Orozco de teleurstelling als esthetische therapie voorstelt creeert dit dan niet een nieuw verwachtingspatroon als we naar zijn werk kijken, als een soort kringloop of catalyst? Over welke verwachtingspatronen hebben jullie het? Kan je me een werk beschrijven dat je aan het maken bent voor de tentoonstelling? Kan je me een voorbeeld geven?

3 MEI: gk - PV

Ai, veel vraagtekens. Maar je hebt gelijk. Orozco had er natuurlijk niet over moeten beginnen, ook niet achteraf. Toch vonden wij het interessant dat hij het wel deed, en vaak, in bijna elk interview. Blijkbaar werden de verwachtingen rond zijn werk helemaal niet bijgesteld. Misschien is de praktijk gewoon weerbarstiger dan de theorie. Wat je verwacht te zien, dat zie je ook. De stem

maakt van het kaugomkauwende meisje van John Smith een actrice en daardoor zie je onzekerheid op haar gezicht - 'Is this alright?' die er helemaal niet is.

Er wordt vaak zoveel verwacht van kunst en kunstenaars dat het bijna heroïsch wordt om die verwachtingen niet in te lossen. 'Jullie gaan toch wel nieuw werk tonen?' Het probleem is alleen dat je er niet mee kunt werken. Te abstract. Het is ook niet werkelijk ons plan om teleur te stellen. Als we dat wel hadden gewild hadden we er over moeten zwijgen, ook al is dit gesprek pas op de opening te lezen. Misschien kunnen we het als een parallel spoor beschouwen.

Nog niet alle vraagtekens zijn weggewerkt, maar toch

[later]

Hallo Pieterneel,

Laten we gewoon een werk beschrijven. De ruimte van 1646 is heel lang en smal met ramen voor en achter. Het heeft geen hoeken, geen bruikbare in ieder geval. En omdat hoeken belangrijk zijn, zeker voor ons, gaan we beginnen met het plaatsen van een wand met deur. De hoek die zo ontstaat herhalen we met een halve plaat zgn. beton multiplex, speciaal geprepareerd materiaal dat gebruikt wordt om mallen te maken voor het gieten van beton. Je koopt het bij bouwmarkt. De titel van het werk: Herhaalde hoek. De plaat is donkerbruin, bijna zwart.

4 MEI: PV - gk

Dankje voor de beschrijving van een werk. Het zet een hele reeks vragen in beweging en creëert een sfeer dat in de richting van een studio bezoek evolueert. Weten jullie waar de naam 1646 vandaan komt? Uit de beschrijving lijkt het me dat je de architecturale ervaring van de ruimte aanpast. Kent de toeschouwer deze ruimte en is het belangrijk dat de invulling duidelijk is? Het is lijkt me ook dat jullie een relatie opzoeken tussen de kunstenaar en de tentoonstellingsruimte, hoe navigeer je en wat is de semiotiek van deze ruimte. Het werk slijten (pagina 51) dat jullie vorig jaar maakten voor Radical Autonomy brengt me bij de veronderstelling dat jullie geïnteresseerd zijn in het kopie zonder te verwijzen naar een origineel. Is de tentoonstelling die jullie nu maken een afgietsel, van de relatie tussen jullie navigatie in de ruimte? En waarom zijn hoeken juist belangrijk? Ik zie hoeken als de plooiën, de ontvoouwers van betekenis, een plaats waar stof verzamelt, waar de ruimte en het gebruik van de ruimte zijn spoor nalaat. De bekistingsplaat is een constructie materiaal - is het onafgewerkte, het niet ingevulde van een architecturale propositie hier van belang?

Wel veel vragen.

5 MEI: gk - PV

Beste Pieterneel,

Een hoek isoleert dingen. Belangrijk in de fotografie bijvoorbeeld. Sommige mensen voelen zich veilig in een hoek en anderen juist niet. Wat jij zegt over hoeken is ook interessant. Kopieerapparaten staan in de hoek. Printers ook, althans bij ons.

Wat we gaan doen is de achterwand in het hoge middendeel van 1646 (de naam is het bouwjaar trouwens) doortrekken

tot op de grond, waarmee het lage achterste deel van de tentoonstellingsruimte een afgesloten kamer wordt –wacht even, we kunnen een plaatje aan de muur plakken. Veel bezoekers kennen de ruimte maar onze ingreep kan hen gemakkelijk ontgaan, omdat het er zo vanzelfsprekend uit gaat zien, denken we. Dat is goed. Bezoekers die de ruimte niet kennen zullen het misschien niet eens als ingreep beschouwen en dat is ook goed.

De herhaling vestigt de aandacht op de originele hoek, het belang daarvan. De bekistingsplaat staat los in een wandrail geschoven, zo'n standaard metalen profiel waar je plankdragers in kunt hangen en die in dit geval omgekeerd aan de muur is bevestigd. Er is een ouder werk van ons getiteld Hernoemde sculptuur dat bestaat uit zo'n zelfde profiel waar je geen plankdragers meer aan kunt hangen omdat het gevuld is met gips. Waarschijnlijk gaan we dat ook tonen.

We gingen ervan uit dat we gewoon een hele plaat multiplex zouden nemen, maar nu hebben we de plaat in tweeën laten zagen. Het is nu dus een vierkant, met een hoogte die ongeveer overeen komt met de hoogte van de schotten tussen bureaus op een kantoor, of een call-center. Voldoende om concentratie op het werk mogelijk te maken maar niet voldoende om de omgeving uit te sluiten. Het zal doen denken aan een kamerscherm zonder het te zijn. Tijdens het opbouwen besluiten we hoe groot de ruimte tussen muur en plaat moet worden.

Voor Radical Autonomy maakten we een bastaardisering van twee werken, slijten en alsof. Voor slijten dragen we een bepaald voorwerp in onze achterzak tot het bijna uit elkaar valt. In tweevoud altijd. De titel wordt altijd gevolgd door een nadere aanduiding van het voorwerp tussen haakjes. Voor alsof drukken we op de knop van een kopieerapparaat wanneer we er een tegenkomen, zonder iets op de glasplaat te leggen. Een kopie zonder origineel. Een van die kopieën werd als reproductie op ware grootte geplaatst in een tijdschrift en die reproducties hebben wij uit het tijdschrift gesneden en in onze achterzak gedragen tot ze bijna uitelkaar vielen.

9 MEI: PV - gk

De opening van de tentoonstelling komt dichterbij en ik denk dat ik begin te volgen. In deze tentoonstelling creëer je als het ware de omstandigheden waar men zich kan concentreren. Doch het object van concentratie is hier niet ingevuld. In jullie perstekst vermelden jullie zeer mooi En gerlach en koop.

Hier zijn twee mogelijke verdere aanvullingen van de zin - een lijst met kunstenaars waaraan dan de laatste twee worden toegevoegd of de vraag En gerlach en koop, wat tonen jullie voor deze gelegenheid? Beide mogelijkheden worden niet ingevuld in de titel maar ook niet door de tekst die volgt. Toch denken jullie om enkele andere werken te tonen in deze ruimte?

Waaraan denken jullie dan en hoe staat dit tot de concentratie? Is dit een manier om uit de val van Orozco te komen?

En een andere vraag, jullie naam, het idee van het collectief, de eigenaam die vervaagt, en de reactie is twee niet genoeg voor een collectief? Het politieke, productieve gerichte statement dat met het 'idee' van het 'collectief' samengaat lijkt me uit jullie beschrijving eerder speels opgevat te zijn. Kan je me hier even

verder helpen?

10 MEI: gk - PV

Door 'collectief' te gebruiken vermijden we het woord duo, want daar hebben we een hekel aan, vooral in combinatie met 'kunstenaars'. Toch zit het woord in een van de mooiste Nederlandstalige palindromen, sterker nog, er wordt in uitgelegd wat het betekent. Duo, vreemd meervoud. Eerder hadden we het over het verzinnen van een derde persoon om het gebruik van 'collectief' te rechtvaardigen. Het wonderlijke is dat zo'n derde persoon eigenlijk vanzelf lijkt te ontstaan wanneer je samenwerkt, bij ons in elk geval. Alsof wij assistenten zijn van een derde kunstenaar die altijd toevallig net even de deur uit is.

Het is al laat, morgen beginnen we heel vroeg met hout halen, transport enzovoort, dus je andere vragen laten we tot morgen liggen

[later]

Dag Pieternel,

En wat gaan we tonen? Dit nemen we in ieder geval mee: twee pakken kopieerpapier, bladzijden met aantekeningen uit een stukgelezen exemplaar van From A to B and back again van Andy Warhol, twee gebruikte stukken schuurpapier, een metalen bureautje, een aantal in gips afgegoten riemgaten, een ingenieuze manier om een te groot boorgat toch te kunnen gebruiken, een hernoemde en een aangetroffen sculptuur, ongemaakte overhemden, zwarte lijnen van onderweg, schoenveters, de letter E, en zgn. noodhoes (voor een langspeelplaat), de herinnering aan twee omgekeerde boekenplanken, tegendraads gevouwen spelborden, een enigszins aangepaste kartonnen doos, een fotokopie zonder origineel en de herhaalde hoek waar we al over schreven.

Zo lijkt het veel, maar dat valt mee, denken wij. Wat er nog bij komt en af gaat (af, vooral) bepalen we in de komende dagen. De verschillende onderdelen beginnen samen te vallen tot een geheel, zoals dat heet. Dat is laat, voor ons doen (het hachelijke waar we over schreven). We weten dus nog niet precies waar we mee bezig zijn, en dat is goed.

Er is vandaag behoorlijk hard voor ons gewerkt, de wand met deur en de de de uitbreiding van een andere wand zijn zo goed als klaar. Dat is belangrijk, zo blijft er meer tijd over voor het inrichten. 1646 heeft twee tentoonstellingsruimtes die in elkaars verlengde liggen en die geschieden zijn door twee gangetjes. Nu weten we bijvoorbeeld vrij zeker dat we het werk rond die gangen gaan concentreren zodat de twee ruimtes zelf vrijwel leeg kunnen blijven.

Concentratie mogelijk maken, mooi gezegd. Hoe kwam het woord concentratie eigenlijk in ons gesprek? O ja, als verklaring voor de hoogte van schotten tussen bureaus op een kantoor.

11 MEI: PV - gk

Inderdaad, bijna, en misschien houden we het beter bij bijna, althans voor dit gesprek. Kan een tentoonstelling af zijn en is de perfecte tentoonstelling niet

deze zonder thema, enkel associaties die ontstaan in een soort flux, gedachten die niet volledig uitgewerkt worden, waar we nu en dan moeten overheen springen omdat de logica, als dit alles al is gebaseerd op logica, soms moeilijk verbaal uit te drukken valt. Het klinkt alsof jullie opsomming hier zeker aan bijdraagt en ik ben ondertussen zeer nieuwsgierig naar het resultaat. Veel succes met het leggen van de laatste loodjes (waarschijnlijk een door en door Vlaamse uitdrukking) en de volgende keer kunnen we misschien het e-mailen inruilen voor een goed gesprek met een glaasje wijn.

12 MEI: gk - PV

Dag Pieternel,

Soms wanneer een werk of een tentoonstelling af is, worden we overvallen door een licht gevoel van teleurstelling. Niet omdat het mislukt is, of dat het gewoon niet geworden is wat we hadden verwacht, integendeel, eerder een bewijs dat het juist wel is gelukt. Het blijft onplezierig, maar niet helemaal.

Gaandeweg hebben we in de gaten gekregen dat die teleurstelling wordt veroorzaakt door stilstand. Wanneer je aan een idee begint te werken is het zwak, veelbelovend, dat wel (anders waren we er niet aan begonnen) maar zwak. We proberen het sterker te maken. In het begin kan

het nog alle kanten op, zijn alle mogelijkheden open. Die mogelijkheden streep je af, je spitst het toe, maakt keuzes, dat kan niet anders. Het werk is af wanneer het de sterkst mogelijke vorm heeft, maar dan kan het niet meer veranderen. Het is tot stilstand gekomen. Vandaar de teleurstelling.

Mmm, misschien is het niet erg helder geformuleerd, maar het is ook een eigenaardige gewaarwording, een beetje tegenstrijdig.

Laatste loodjes worden hier ook all the time gelegd. Nog drie dagen om in te richten.

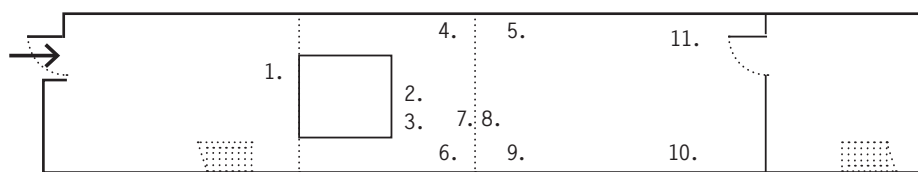
Het was een fijn gesprek Pieternel, dank je, en de wijn gaan we beslist drinken, de volgende keer.

[later]

Bijna vergeten, op de pagina uit Warhols paperback met aantekeningen heeft een van ons een opmerking geschreven, 'Te zwak voor een [kunst]werk' met eronder 'Too weak, too-weak'.

We denken dat het een geschikte titel boven dit gesprek zou kunnen zijn. Vind je niet?

[NL]

1. *The two pages, 2010*, een ongeopend pak kopieerpapier waarvan verpakking is gekopieerd op de vijfhonderd vellen van een tweede pak dat opnieuw is ingepakt, 299×212×55 mm en 299×212×57/59 mm

2. *Their problems, or how to end a page and how to begin, 2010*, vier bladzijden uit twee stukgelezen exemplaren van From A to B and back again van Andy Warhol, van aantekeningen voorzien door gerlach en koop

3. *alsof, fotokopie zonder origineel (032 Albert Heijn, Torenstraat, Den Haag)*

4. *Omtrek, omtrek, 2010*, in gips afgegoten broekriemgaten

5. *economie, 2007*, gele plug in rode plug in zwarte plug

6. *Godard, Köhler, Doppler, Borodin, Schubert, Gilbert & Sullivan, Warlock, Elgar, Partridge, Somervell, Cole, Pound, Quilter, Reinecke, Paggi, Medtner, Glazunov, Haydn, Reeves/Rowe, Gurney, Chopin, Bridge, Bax, Berkeley, Mahler, Poulenc, Milhaud, Sauguet, Sati, Mozart, Schuman, Britten, Moeran, Mendelssohn, Dvorak, 2010*, gevonden noodhoes, gebruikt door een platenmaatschappij wanneer de gebruikelijke hoes van een langspeelplaat niet beschikbaar is, gevonden beschermhoes

7. *restmateriaal, schoenveters*

8. *Hernoemde sculptuur, 2008-2010*, wandprofiel gevuld met gips

9. *Verspreiding, 2010*, een half vel waterproof schuurpapier gebruikt om de muntzijde (rechts) van een 1-euro munt onleesbaar te maken en de andere helft die gebruikt is voor de kopzijde (links)

10. *Herhaalde hoek, 2010*, beton multiplex, wandprofiel, beits

12. *– hier ongeveer – twee boekenplanken, een ongeschilderde, en zo'n witte, gefineerde, iets korter – achter elkaar gelegd – doorgezakt, maar omgekeerd op de grond gelegd – bol, dus bijna niet zichtbaar, 2010*, symmetrisch gerookte sigaret

12. *Onopzettelijke sculptuur, 2010*, elastiek, karton

[EN]

1. *The two pages, 2010, an unopened pack of copying paper of which the wrapping is copied onto the fivehundred sheets of a second pack that has subsequently been rewrapped, 299×212×55 mm en 299×212×57/59 mm*

2. *Their problems, or how to end a page and how to begin, 2010, four pages from two well-thumbed copies of From A to B and back again by Andy Warhol, annotated by gerlach en koop*

3. *as if, photocopy without master (032 Albert Heijn, Torenstraat, Den Haag)*

4. *Circumference, circumference, 2010, belt holes cast in plaster, 5 mm*

5. *economy, 2007, yellow plug in red plug in black plug*

6. *Godard, Köhler, Doppler, Borodin, Schubert, Gilbert & Sullivan, Warlock, Elgar, Partridge, Somervell, Cole, Pound, Quilter, Reinecke, Paggi, Medtner, Glazunov, Haydn, Reeves/Rowe, Gurney, Chopin, Bridge, Bax, Berkeley, Mahler, Poulenc, Milhaud, Sauguet, Sati, Mozart, Schuman, Britten, Moeran, Mendelssohn, Dvorak, 2010, found generic sleeve, employed by a record company whenever a record's customary sleeve is unavailable, found protection sleeve*

7. *remainder, shoe-laces*

8. *Renamed sculpture, 2008-2010, wall rail filled with plaster, 240 cm*

9. *Dispersion, 2010, half a sheet of waterproof sandpaper used to deface the head (left) of a 1 euro coin and the other half used for the tail (right) of the same.*

10. *Repeated corner, 2010, concrete plywood, wall rail, stain*

11. *– around here somewhere – two bookshelves, one unpainted, and a white one, veneer or something, bit shorter – aligned and running – sagged, but inverted and placed on the ground – a little convex, almost invisibly so, 2010, symmetrically smoked sigaret*

12. *Accidental sculpture, 2010, rubber band, cardboard*

[13.] *in the private office of 1646: None of these., 2009, cord switch*